herpy

FROSKER

Amazonian Horned Frog

Ceratophrys cornuta

Ceratophrys cornuta er en kraftig, bredmunnet frosk fra regnskogen i Amazonas og Guyana-regionen, som ligger nedgravd i løvlaget med bare øyne og horn synlige og slår til når noe spiselig kommer forbi. Hunnene blir opptil 15 cm, og munnen kan ta bytte som er nesten like stort som dem selv. Som regnskogsart skal den ha mer fukt enn slektningene fra de tørre slettene lenger sør.

Familie: Ceratophryidae

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**7-15 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**10-15 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Bakkelevende og gravende**
Biotop	**Regnskog og våtmark**
Hudgift	**Ingen kjent**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**60 × 45 × 30 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**25-28 °C**
Temperatur, natt	**23-25 °C**
Luftfuktighet	**75-90 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Valgfritt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter, virveldyr og mark/snegler**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Rumpetroll i vann**
Egglegging	**I vann**
Kjønnsmoden	**36-48 mnd.**
Egg per legging	**300-1 000**
Klekking	**3-25 dager**
Larvetid	**28-90 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Andre rumpetroll**
Yngelpleie	**Ingen**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Ceratophrys cornuta er en stor, tung og nesten rund frosk med et enormt hode. Munnen er uvanlig bred og har lange, skarpe tenner. Over hvert øye sitter en liten, spiss hudflik som minner om et horn, og som sammen med froskens farger kamuflerer den mellom nedfalne blader. Huden bærer små, spisse vorter, bena er korte og kraftige med mørke tverrbånd, og lårene er brune med svake gule flekker. Buken er grå, og munnhulen er hvit.

Voksne dyr måler 7-15 cm fra snute til kloakk. Hunnene er størst. Hannene er mer fargesterke og skifter mellom tan, limegrønn og mørkegrønn, noen ganger alle tre på én gang, mens hunnene oftest er tan. Hannene har brunstputer på tærne på forføttene og en stemmesekk i strupen. Enkelte dyr kan bli større enn 15 cm.

Arten ble beskrevet av Linné i 1758 som *Rana cornuta* og er dermed den først beskrevne arten i slekten. Den ble lenge regnet som samme art som *Ceratophrys ornata*, men lever i en annen naturtype og krysses ikke med den i naturen. I fangenskap kan *C. cornuta* krysses med *C. cranwelli* og *C. ornata*, og avkommet selges som hybrider. Kryssinger bør unngås hvis de rene linjene skal bevares.

Det er en typisk lurejeger som spiser nesten alt som kan komme inn i munnen: frosker, fisk, øgler, mus og andre virveldyr, herunder rumpetroll av egen art. Fullvoksne dyr er aggressive og biter hardt. Huden har ingen kjent gift, men vask alltid hendene etter kontakt med dyret, vannet og bunnen. Den reelle risikoen er bittet: overkjeven har en rad med svært skarpe tenner, og et bitt fra en stor frosk gjør vondt og trekker ofte blod.

Les mer: Oppdrett av rumpetroll

Utbredelse og leveområde

Ceratophrys cornuta lever i den nordlige delen av Sør-Amerika: i Amazonas-bassenget i Colombia, Ecuador, Peru, Bolivia og Brasil og i Venezuela og Guyana-regionen, altså Guyana, Surinam og Fransk Guyana.

Arten lever i låglandsregnskogen og regnes ikke som truet.

> **Naturlig utbredelse:** Colombia, Ecuador, Peru, Bolivia, Brasil, Venezuela, Guyana, Surinam og Fransk Guyana.

LEVEOMRÅDE

Arten lever i gammel, fuktig regnskog og på åpne flekker i skogen, hvor løvlaget ligger tykt på bakken. Den holder til ved ferskvannsmyrer og midlertidige vannhull, hvor den yngler. Klimaet er varmt og fuktig hele året med stor nedbør.

Frosken er nattaktiv og unngår dagens varme. Den graver seg ned i løv og jord med bare hodet fritt og venter til noe kommer forbi. Den lever ensomt, og hannene forsvarer området sitt hardt. I yngletiden samles hannene i større grupper ved vannhull og kaller med en larmende, breglende lyd.

Stell

TERRARIET

Det finnes forholdsvis lite kunnskap om stellet av *Ceratophrys cornuta*, fordi arten oppdrettes langt sjeldnere enn *Ceratophrys cranwelli* og *Ceratophrys ornata*. Stellet bygger på de to nære slektningene og er tilpasset en art fra fuktig regnskog.

Et voksent dyr skal ha et vannrett terrarium på minst 60 × 45 × 30 cm. Gulvarealet skal være minst 8-10 ganger froskens størrelse, og en stor hun får gjerne mer. Høyden betyr lite, for frosken klatrer ikke og hopper dårlig. Hold dyrene hver for seg, for arten spiser artsfeller, også store.

Gi 10-15 cm løs, fuktig bunn, slik at frosken kan grave seg helt ned, for eksempel kokosmuld blandet med litt sphagnum og fin barkflis. Legg et lag løv eller mose øverst, slik at bunnen ligner skogbunnen, og legg til et skjul av kork eller en halv urtepotte samt en lav, tung vannskål. Planter i potter, for eksempel pothos, gir skjul og hjelper på fukten; la dem stå i pottene, slik at de ikke blir gravd opp. Unngå grus og småstein, som frosken kan svelge.

Lokket må ha god ventilasjon, slik at bunnen ikke blir sur og muggen. Fjern avføring og fôrrester minst en gang i uken, og skift bunnen helt når den lukter eller begynner å råtne. Står flere terrarier side om side, så sett skjermer imellom, slik at froskene ikke kaster seg mot glasset og slites på snuten.

TEMPERATUR

Om dagen holdes terrariet på 25-28 °C og om natten på 23-25 °C. Tallene er lånt fra slektens øvrige arter og ligger i den varme enden, fordi *C. cornuta* kommer fra varm regnskog.

Bruk en varmematte på terrariets side eller en varmepære i lokket og alltid en termostat. En varmematte under bunnen tørker jorden ut. Ha to termometre, ett i den varme og ett i den kjølige enden. Sett ikke terrariet i direkte sol. Vinterhvile eller tørkedvale er ikke dokumentert for arten og er ikke nødvendig; temperaturen kan holdes jevn året rundt.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten holdes på 75-90 % hele året, høyere enn for de beslektede artene fra Pampas og Chaco, fordi arten kommer fra regnskog. Dusj bunnen lett hver dag, slik at den er fuktig, men ikke våt, og ha både fuktigere og tørrere områder, for eksempel under et skjul.

Huden er tynn og tar opp vann og stoffer direkte, så bunnen må aldri tørke helt ut. En konstant våt bunn gir sopp og hudproblemer. Bruk vann uten klor og kloramin til dusjing.

VANN OG VANNKVALITET

Gi alltid en lav skål med friskt, behandlet vann, stor nok til at hele frosken kan ligge i den, men med vannstand høyst opp til froskens munn. Frosken svømmer dårlig og skal kunne hvile med hodet over vannet og komme opp uten besvær. Skålen skal være så tung at froskens graving ikke velter den.

Frosken legger ofte avføringen sin i vannet, så skift det hver dag, og rengjør skålen i varmt vann uten såpe. Amfibier er svært følsomme for insektmidler, så bruk aldri sprøytemidler i nærheten av terrariet.

LYS OG UVB

UVB er ikke nødvendig, men et svakt UVB-rør (Ferguson-sone 1) kan være til nytte. Heng det over den ene siden, slik at det alltid er skygge i resten, og unnlat UVB til albinodyr, som er lysfølsomme. Ha lyset tent 12 timer om dagen, gjerne styrt av en tidsur, og mørkt om natten. Frosken er nattaktiv og ligger nedgravd mesteparten av dagen. Lysrør med lav effekt eller LED er nok til planter og til å gi en fast døgnrytme.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Arten spiser nesten alt som kan komme inn i munnen. I naturen spiser den frosker, fisk, øgler, mus og andre virveldyr samt store insekter. I terrariet bør grunnfôret være insekter og orm: sirisser, gresshopper, kakerlakker og meitemark. Fisk kan gis som avveksling. Mus gis bare en sjelden gang til store dyr, for frosken kan bli avhengig av dem og nekte insekter, og en kost av mus alene gir fedme.

Unge frosker fôres daglig og kan vokse raskt, voksne hver tredje til sjette dag. Frosken spiser så lenge det er mat, og blir lett for tykk. En sunn voksen frosk er litt lengre enn bred. Gi heller flere små fôrdyr enn ett stort, og bruk en pinsett, slik at frosken ikke svelger bunnmateriale. Frosken kan kveles hvis den prøver å svelge noe som er for stort. En sunn, velnært frosk kan gå flere uker uten mat.

Fôr fôrdyrene godt 1-2 døgn før, og dryss dem med kalk med D3 ved hvert andre måltid sammen med et multivitamin av og til. Varier mellom meitemark, sirisser, gresshopper og kakerlakker. Hvis en nyinnkjøpt frosk nekter å spise, så la den stå mørkt, varmt og fuktig og legg flere store levende fôrdyr i terrariet; tvangsfôring gjør mer skade enn gagn.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Ceratophrys cornuta er en stillesittende frosk som ligger nedgravd mesteparten av tiden og bare kommer fram for å spise. Fullvoksne dyr er aggressive og kan hoppe etter en hånd som kommer for tett på, og bittet gjør vondt. Biter den, så vent til den selv slipper, for trekker du hånden til deg, kan de skarpe tennene rive opp såret.

Dyret egner seg ikke til å tas opp. Flytt det så lite som mulig, og bruk en ren plastboks, for eksempel ved rengjøring. Må du røre det, så ta tak bakfra og hold fingrene unna munnen. Hold arten enkeltvis: den spiser artsfeller. Hannene kaller høyt med en larmende, breglende lyd.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hunnene er størst. Hannene har brunstputer på tærne på forføttene og en stemmesekk i strupen, og de er mer fargesterke enn hunnene. Hos unge dyr er kjønnet vanskelig å se. Arten blir kjønnsmoden etter 3-4 år. Bruk bare friske, utvokste dyr i god kondisjon til avl.

PARRING

Ceratophrys cornuta oppdrettes sjelden i fangenskap. I naturen yngler den sesongbestemt i midlertidige vannhull, og hannene samles og kaller til hunnene. Paringen foregår som hos andre frosker med en omklamring (amplexus), og befruktningen skjer utenfor hunnens kropp.

Til avl brukes de samme prinsippene som hos de beslektede artene: dyrene fôres rikelig, og regntiden etterlignes ved å sette dem i et lavt kar med vann hvor de kan nå bunnen med føttene og klatre opp, og dusje kraftig flere ganger om dagen. Flytende vannplanter gir hunnen noe å feste eggene på. Hos de beslektede artene kommer eggleggingen typisk 3-4 dager etter at "regnet" har begynt. Om en kjølig og tørr hvileperiode forut er nødvendig, er ikke dokumentert for denne regnskogsarten.

EGG OG RUMPETROLL

Hunnen legger opptil 1.000 egg, ofte 300-600, og vikler dem rundt vannplanter. Ta foreldrene opp etter eggleggingen, for de spiser eggene. Det er ingen yngelpleie.

Rumpetrollene er kjøttetere og går i kamp med hverandre og med andre arters rumpetroll allerede kort etter klekkingen. Hold dem enkeltvis i små beholdere eller i et stort kar med mange flytende planter å gjemme seg i, og fôr dem flere ganger om dagen med levende fôr som tubifex, mygglarver og hakkede meitemark. Vannet skal være rent og behandlet.

METAMORFOSE

Eggene klekkes etter 3-25 dager, avhengig av temperaturen; hos de beslektede artene går det bare 2-3 dager. Rumpetrollene forvandles etter 1-3 måneder, oftest omtrent 90 dager hos *C. cornuta*, mens slektningene kan klare seg med 3-6 uker. Tiden avhenger av temperatur og fôring.

Når forbena kommer, skal rumpetrollet ha grunt vann og lett tilgang til land, for eksempel en skrå stein eller et flytende stykke kork, ellers drukner det. Rumpetrollene kan spise videre midt i forvandlingen. Flytt den nyforvandlede ungen bort fra de andre, slik at den ikke blir spist.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene måler 10-13 mm ved forvandlingen. Hold hver unge for seg i en liten boks med et par cm fuktig jord, en lav vannskål og et skjul, for ungene spiser også søsknene sine. Dusj daglig og hold 25-28 °C.

Gi små, levende fôrdyr som spretthaler, små sirisser og meitemark daglig, dryssest med kalk og vitaminer, og gå over til større fôrdyr etter hvert som ungene vokser. Vei eller mål dem jevnlig, og flytt dem til et større terrarium når de blir for store for boksen.

Helse og vanlige feil

Arten er robust, men flere problemer oppstår i stellet:

- Fedme og feilernæring. En kost av mus alene gir fedme og vitaminmangel. Varier fôret, og dryss insektene med kalk og D3.
- Kveling. Frosken kan prøve å svelge noe som er for stort. Gi fôr i passende størrelse.
- Forstoppelse ved svelget grus eller bunnmateriale.
- Skittent vann og bunn. I et lukket, vått terrarium formerer bakterier seg raskt. Skift vann hver dag, og fjern avføring jevnlig.
- Nesesår. Frosken kaster seg mot glasset etter bevegelser utenfor terrariet. Sett skjermer mellom terrariene, og la ikke levende fôr stå synlig.
- Kjemikalier. Rumpetroll og frosker er svært følsomme for insektmidler og rengjøringsmidler. Hold terrariet fritt for sprøytemidler.
- Parasitter. Amfibier som er fanget i naturen, har ofte tarmparasitter. Ta med en avføringsprøve til en veterinær med kunnskap om amfibier hvis frosken går ned i vekt eller spiser dårlig.

Slutter frosken å spise i flere uker, har den hevelser, sår eller rød hud, eller gaper den uten å lukke munnen igjen, så kontakt en veterinær med erfaring med amfibier.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.